

**VETELIN KUNNAN
RIKOKSENTORJUNTAOHJELMA/
TURVALLISUUSSUUNNITELMA**

JOHDANTO

Tämän turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on rikollisuuden vähentäminen Vetelin kunnan alueella. Rikollisuutta voidaan vähentää ja sen kasvu taittaa ennaltaehkäisyllä. Rikollisuuden vähentämiseksi on pyrittävä ehkäisemään sekä rikoksia että yksilöllistä kehitystä rikoksen tekijäksi. Rikosten ehkäisy ei onnistu vain rikosoikeudellisella järjestelmällä eikä yksin valtion toimin, vaan siihen tarvitaan paikallista kunnan ja kuntalaisten välistä yhteistyötä. Yhteistyön onnistuminen vaatii liike-elämältä, kansalaisjärjestöiltä sekä yksittäisiltä kuntalaisilta vastuun tuntemista rikoksen torjunnassa. Vastuun tunteminen ja toisista ihmisistä välittäminen lähtee perusarvojen hyväksymisestä. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että jo kasvatusvaiheessa kodeissa ja kouluissa voidaan rikoksen torjuntaan ja turvallisuuteen kiinnittää huomiota ja antaa terveet elämän peruslähtökohdat nuoren toiminnalle. Tämän turvallisuussuunnitelman avulla halutaan kuntalaiset pysäyttää miettimään vastuuta toisesta ihmisestä ja hänen omaisuudestaan.

1. RIKOLLISUUDEN TORJUNTAAN OSALLISTUVAT VIRANOMAIS- JA VAPAAEHTOISTAHOT

On ymmärrettävää, että poliisilla jo sinänsä on merkittävä vaikutus rikoksen torjuntaan. Poliisin läsnäolo ja antama ohjaus, neuvonta ja valistustoiminta on yksi keskeinen tekijä rikollisuuden torjunnassa. Toisena keskeisenä rikosentorjuntamuotona on koulujen antama ohjaus, neuvonta ja valistustyö. Tavoitteena on, että kouluissa voitaisiin joka luokalla siihen soveltuvan aineopetuksen yhteydessä käydä läpi rikosentorjuntaan liittyviä tekijöitä. Kouluissa myös rikosentorjuntaan liittyvissä asioissa on syytä kiinnittää huomiota vanhempien osallistumisessa oppilaan ohjaukseen ja neuvontaan koulutyön yhteydessä. Kodin ja koulun välistä vuorovaikutusta myös ongelmaisten nuorten ja vanhempien välillä tullaan lisäämään.

Sosiaaliviranomaisten välinen yhteistyö sosiaali-, koulu, ja poliisiviranomaisten välillä toteutetaan kitkattomasti ja annetaan valistusta ja neuvontaa kussakin ongelmatilanteessa. Tavoitteena on saada ongelmaiset ihmiset esille omista kuoristaan ja näkemään yhteiskunnan antamat mahdollisuudet toisin silmin.

Eri järjestöissä, kuten maanpuolustusjärjestössä, SPR:ssä, 4H:ssa, nuorisoseuroissa, urheiluseuroissa ja sen eri jaostossa, seurakunnassa ja kunnan nuorisotoiminnassa kiinnitetään huomiota rikosentorjunnan peruslähtökohtiin - otetaan huomioon lähimmäisen kunnioittaminen ja käyttäytymisen perusarvot. Tavoitteena rikoksen ehkäisyssä tulee olla se, että nuoret saavat mielekästä tekemistä vapaa-aikanaan ja että heillä on riittävästi tiloja kokoontua valvonnan ja ohjauksen alla.

1.2. Syrjäytyminen

Ihmisen elämässä syrjäytymisen muotoja on useita. Monesti syrjäytyminen alkaa jo nuoruusvaiheen aikana. Syrjäytymiseen vaikuttaa perheen kotiolot, saadut esimerkit ja erilaiset ongelmatilanteet. Syrjäytymisen ehkäisyä tulee toteuttaa monin eri muodoin. Nuoruusvaiheen syrjäytymistä estetään kannustavalla ja ymmärtävällä toiminnalla sekä opettajan ja oppilaan välisellä yhteistyöllä ja ehkäisemällä kouluksiäamista. Koulun jälkeen syrjäytymiseen liittyvissä ongelmatilanteissa syrjäytymistä ja ennaltaehkäisyä tapahtuu ennen kaikkea työn tekemisen kautta. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että työllisyyden hoitaminen tulee erityisesti koulunsa päättäneiden ihmisten osalta tärkeäksi yhteiskunnalliseksi toiminnaksi. Työn tekeminen tulee olla mielenkiintoista nuorille haasteita antavaa ja vastuuntuntoisesti kannustavaa, yhteiskuntatoimintoihin luotsaavaa toimintaa.

Syrjäytymisen ehkäisyä autetaan sillä, että nuorille hankitaan kouluttautumiskaikkoja siten, että he saavat otteen elämälleen. Tämän kaikkien toimintaan osallistuu työvoimahallinto, kunta, seurakunta sekä vapaaehtoisjärjestöt sekä ennen kaikkea työnantajat. Kunta varaa omassa talousarviossaan nuorten kesäaikaista työllistämistä varten erillisen määrärahan. Samoin kunta varaa pitkäaikaistyöllistämiseen erillisen määrärahan.

1.3. Rikollisuuden kohteet

Vetelin kunnassa rikollisuus kohdistuu henkilöihin ja omaisuuteen. Turvallisuuden parantaminen henkilöihin kohdistuvassa rikollisuudessa on yksi keskeisimpiä teki- jöitä. Varsinkin vanhukset joutuvat helposti rikosten uhreiksi. Tämän vuoksi onkin tärkeää, että turva- ja hälytyslaitteita sekä kieltotauluja asetetaan sellaisiin kohteisiin, jotka ovat häiriöalttiita nimenomaan vanhuksiin kohdistuvissa joko henki- tai omaisuusrikoksissa. Vanhusten turvapuhelimet ja niiden käytön ohjaus myös kotona asuvien vanhusten turvaksi tulee entistä laajemmin otettavaksi huomioon. Vanhainkotiyhdistys on omalta osaltaan omin toimenpitein mukana lisäämässä vanhusten turvallisuudentunnetta.

Nuorten pajatoiminta sekä syrjäytyneille tarkoitettu työtoiminta tulee ottaa keskeisesti esille suunniteltaessa toimintoja Vetelin kunnassa. Lähtökohtana tulee olla se, että rikoksantorjunnan yhtenä keinona mielletään työn tekemisen kautta saatu rahallinen korvaus, jolloin toisen omaisuuden kajoamista ei siinä muodoin niin vahvasti tarvita.

Rikoksen torjunnassa kiinnitetään huomiota valaistuksen järjestämiseen ja ennen kaikkea katuvalojen lisäämiseen pimeänä aikana. Valaistus on yksi keskeinen tekijä rikoksantorjunnassa. Syrjäisten liiketilojen, varastojen ym. valvonta yöaikaan tulee esille joko vartiointiliikkeen tai muun toiminnan järjestämisen kautta. Tärkeänä tekijänä on huomioida, että yöpäivystysjärjestelmä myös vanhusten kotihoidon osalta lisää kunnan alueella turvallisuutta. Omaisuuden turvamerkintään kiinnitetään huomiota ja pyritään siihen, että omaisuus voidaan helposti ja asiantuntevasti turvamerkitä.

1.4 Rikollisuuteen vaikuttavat ympäristötekijät

Rikollisuus ja ilkivalta lisääntyvät myös siksi, että rakennettujen ympäristöjen kuntoon ja siisteyteen ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Tämän vuoksi on tärkeätä, että alueet pidetään siistissä kunnossa, korjataan rikkoutuneet ikkunat ja maalataan rakennukset siisteiksi ja annetaan sellainen kuva, että rikokseen ei tämän kunnan alueella ole mahdollisuutta. Yleinen siisti kuntakuva luo myös siistiä käyttäytymistä alueella. Nykyistä enemmän on kiinnitettävä huomiota kiinteistöjen omistajien ja julkisten tilojen haltijoiden velvollisuuteen huolehtia rakennuksien kunnossapidosta ja siisteydestä. Ympäristölautakunta suorittaa koko kunnan alueella kerran vuodessa yleistarkastuksen ympäröivästä asutuksesta.

2. KASVATUKSEN JA VALISTUKSEN MERKITYS PÄIHTEIDEN, HUUMEIDEN JA ALKOHOLIN KÄYTTÖ

Kasvatus on yksi parhaimpia keinoja saada nuoret omaksumaan oikeat päihdepolitiikkaan liittyvät käyttäytymistavat. Alkoholipolitiikka ja rikollisuus kulkevat lähekkäin. Tämän vuoksi onkin saatava häiritsevä juopottelu sekä alkoholin vähittäismyyntiä koskevien ikärajojen noudattaminen selkeästi vastuuntuntoiseksi alkoholipolitiikaksi. Huumausaineongelmat varsinkin lääkaineiden väärinkäyttö sekä huumausaineiden käyttö koulu- ja nuorisopolitiikassa on otettava esille kunnan, seurakunnan ja kaikkien nuorten kanssa toimivissa järjestöissä. Tämän suunnitelman liitteenä on huumetoimintamalli liite nro:1.

Asioista oikealla tavalla puhuminen ja nuoriin luottaminen sekä nuorille esimerkin antaminen, tulevat entistä keskeisemmin esille. Vanhojen perusarvojen, kuten raittiustoiminnan keskeinen esilletulo, opetusfilmien esittäminen ja eri traagisten tapausten esilletulo ovat esimerkkejä, jotka vaikuttavat nuorten käyttäytymiseen. Kehitetään kouluihin uusia muotoja raittiuden vaalimiseen ja arvossa pitämiseen. Koulujen toivotaan järjestävän ohjelmaan liittyviä kampanjoita ja tietoisuuksia.

Näpistelyyn tulisi puuttua aina heti, kun sellaista havaitaan. Tämän vuoksi kauppaliikkeiden kanssa toivotaan yhteistyötä mahdollisen näpistelyn kitkemiseksi pois heti näpistelyn ilmaannuttua.

Toimivien nuorisotilojen ja siellä toimivien ohjaajien kautta saadaan annettua ennaltaehkäisevää valistustyötä nuorille.

3. KUNTIEN ASEMAKAAVOITUKSEN VAIKUTTAMINEN RIKOKSENTORJUNTAAN

Tärkeätä on huomioida, että myös asemakaavoituksessa otetaan huomioon rikoksentorjuntaan liittyvät näköalat. Asemakaavoitettut tiet ja alueet tulee suunnitella siten, että rikoksentorjunta toteutuu mahdollisimman tehokkaasti. Samalla pyritään siihen, että tiet asemakaavoitetulle alueelle ovat niin valmiit ja valaistut, että ne sinällään estävät myös pimeällä epämääräisen liikehdinnän.

Rikoksentorjunnassa keskeisiä tekijöitä ovat:

1. Ympäristön ja alueen siisteys
2. Rakennusten hyvä kunto ja kunnan lukot ja hälytyslaitteet
3. Hyvä valaistus
4. Hyvä naapuriapu
5. Talkootyön merkitys havaittujen ongelmien poistamisessa ja valvonnassa
6. Nuorisotilojen saaminen Vetelin keskustaan, kokoontumispaikka ja tekemisenpaikka viikonlopuksi
7. Tukihenkilötoiminta
8. Otetaan esille miehen/naisen malli -kuvia "Paavo Kotila, Kreetta Haapasalo" ym.

TIIVISTELMÄ

Tämän suunnitelman avulla halutaan lisätä yhteisvastuuta kaikille kuntalaisille lähimmäisistä ja hänen omaisuudestaan. Tämä suunnitelma perustuu vahvasti ennaltaehkäisevään toiminnan esilletuomiseen kasvatuksellisin keinoin, niin kotona kuin koulussa sekä erilaisessa harrastustoiminnassa. Esikuvina toimivilla henkilöillä on vahvat vaikuttamisen keinot nuoriin ja aikuisiin, jonka vuoksi heidän kuntakoh- taista esiintymistään on syytä suosia. Ulkoapäin tulevien rikoksentehtäjäiden kiin- nisaantiin vaikuttaa kuntalaisten valppaus ja aktiivisuus, joka ei saa mennä kuiten- kaan liiallisuuteen. Poliisin näkyminen ja hyvä yhteistyö kuntalaisten keskuudessa antaa molemminpuolista vahvuutta kehittää kokonaisvaltaista turvallisuutta, Kun- nan, seurakunnan ja kuntayhtymien viran- ja toimenhaltijoiden kanssa sekä vapaa- ehtoisjärjestöjen edustajien kanssa painotetaan ja puututaan valistuksellisin keinoin ongelmatilanteisiin. Ihmisen sisäisen turvallisuuden tarpeen saavuttamisella turva- taan myös ulkoapäin tulevat turvallisuuden tarpeet.